

Introitus:

Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více. (Lukášovo evangelium 12:48)

Cti svého otce a svou matku, aby se prodloužily tvé dny na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Kniha Exodus 20:12

Čtení z evangelia:

Potom se Ježíš opět zjevil učedníkům u Tiberiadského moře. Zjevil se takto: Šimon Petr, Tomáš zvaný Didymos, Natanael z Kány Galilejské, synové Zebedeovi a další dva z jeho učedníků byli spolu. Šimon Petr jim řekl: „Jdu lovit ryby.“ Řekli mu: „I my půjdeme s tebou.“ Vyšli a vstoupili do lodi. Ale oné noci neulovili nic. Když nastalo jitro, postavil se Ježíš na pobřeží, ale učedníci nevěděli, že je to on. Ježíš jim řekl: „Děti, máte něco k jídlu?“ Odpověděli mu: „Ne.“ On jim řekl: „Hod'te síť na pravou stranu lodi a naleznete.“ Hodili ji tedy a už ji nemohli utáhnout pro spoustu ryb. Tu onen učedník, kterého Ježíš miloval, řekl Petrovi: „To je Pán.“ Když Šimon Petr uslyšel, že je to Pán, převázal si plášť, neboť byl nahý, a vrhl se do moře. Ostatní učedníci přijeli na lodi, neboť nebyli od země daleko, jen asi dvě stě loktů, a vlekli síť plnou ryb. Když vystoupili na zem, uviděli žhavé uhlí a na něm položenou rybu a chléb. Ježíš jim řekl: „Přineste něco z těch ryb, které jste právě chytili.“ Šimon Petr vystoupil a vytáhl na zem síť plnou velkých ryb, bylo jich sto padesát tři. I když jich bylo tak mnoho, síť se neroztrhla. Ježíš jim řekl: „Pojďte posnídat.“ Nikdo z učedníků se ho neodvážil zeptat: „Kdo jsi?“ Věděli, že je to Pán. Ježíš přistoupil, vzal chléb a dával jim; podobně i rybu. To se již potřetí Ježíš zjevil svým učedníkům po svém zmrtvýchvstání.

Janovo evangelium 21:1-14

Čtení ze Staré smlouvy:

Synové Noeho, kteří vyšli z archy, byli: Šém, Chám a Jefet. Chám byl otec Kenaana. Tito tři byli synové Noeho a z nich se zalidnila celá země. Noe byl rolník a první vysázel vinici. Jednou pil víno, opil se a obnažil se uprostřed svého stanu. Chám, otec Kenaana, viděl nahotu svého otce a oznámil to venku svým dvěma bratrům. Ale Šém a Jefet vzali plášť, položili si ho na ramena, šli pozpátku a zakryli nahotu svého otce. Jejich tváře byly odvrácené, takže nahotu svého otce neviděli. Když se Noe probral ze svého vína a dozvěděl se, co mu jeho nejmladší syn provedl, řekl: Bud' proklet Kenaan! Ať je svým bratrům posledním z otroků. Dále řekl: Požehnan' bud' Hospodin, Bůh Šémův. Ať je Kenaan jejich otrokem. Ať Bůh rozšíří Jefeta, ať přebývá ve stanech Šémových a ať je Kenaan jejich otrokem. Po potopě byl Noe živ tři sta padesát let. Všech dnů Noeho bylo devět set padesát let, a zemřel.

Kniha Genesis 9:18-29

Noe & sons, s.r.o.

Nemám v úmyslu vyvracet nic z toho, co jste se učili od dětství o Noemovi. Všechno to platí. Noe byl spravedlivým v Božích očích, poslechl svého Boha a postavil archu. Byl zachráněn a našel milost v Hospodinových očích.¹

Mám ale zájem to, co víte, ještě rozšířit! Od té doby, co archa začala po opadnutí vod drhnout o skálu a pak se úplně zastavila, měl Noe pocit prázdnoty. Pak už jen to nekonečné čekání. Světlík dovozoval jen pohled vzhůru. A mohli tudy ven ptáci. Krkavec a

¹ Viz: Kniha Genesis 6:8

pak holubička. Když se vrátila s olivovou ratolestí v zobáčku, skončilo Noemovi a jeho rodině po roce a deseti dnech to vězení, které zachránilo život na Zemi.

Po stavbě lodi, po ponorkové nemoci z potopy a po zdárném přistání byl Noe unaven. Co měl dělat? Poradili bychom mu založit firmu Noe & sons, čluny a lodě, s.r.o., a zúročit svoje umění. Po velkých činech víry mohl být za moudrého muže, který bude radit, jak se domluvit s Hospodinem, který si sice vždycky všechno dělá, jak chce. Ale mluvit se s ním musí.

Škola víry ani dobré podnikání, nic z toho nebylo pro Noema. Záchrana byla prostě zázrakem. Možná se díval na svoje loďařské dílo jako na neskutečnou amatérinu, ke které by se už nikdy nevracel. Tak to bývá i u nás, že se ohlížíme nazpět, jak jsme mohli to či ono přežít, jak jsme mohli vychovat děti, jak jsme mohli vydržet práci, přestat úskalí partnerského vztahu a podivnou církev. Připadáme si unaveni životem a propadáme pocitu neskutečných amatérů.

Jestli ale Noe něčím měl být, tak měl být vůdcem, mužem smlouvy Hospodinovy (6:18 a 9:9). Měl mandát k práci s lidmi a se stvořením obecně. Měl se stát mistrem a vyškolit své syny. Ale mistr z Noema nebyl! Noe udělal něco jiného. Od oltáře a od práce s lidmi šel k práci s půdou. Rabíni vykládají, že „šel do civilu“² a pustil se do práce na vinici. Stal se „pánem země“ říkají. Podobně jako se stal Elímelek „pánem Noemi“³ a udělal chybné rozhodnutí s odchodem do země Moábské, tak stejně Noe, když začal pěstovat révu. Mohl být původně rolníkem, ale tady si řekl: „A budu rolníkem!“ Udělal rozhodnutí a bylo to špatné rozhodnutí.

Podobně učedníci. Když Pán vstal z mrtvých a už nechodily zástupy po Galileji a nebyly žádné únavné - ale zajímavé - spory s farizeji či střety se saduceji v chrámě, Petr a učedníci šli rybařit. Můžete jim to vytýkat? Udělali to, co jim bylo nejbližší, v čem si mysleli, že jsou skutečně dobří, co je bavilo, kde si odpočinuli, kde za sebou něco (v síti) viděli. A Pán jim pak musel jít připomenout jejich pravé povolání. Petr byl původně rybářem. Mohl si říct: "A budu rybářem!" A byl rybářem? Nebyl. Nic nechytil, až pak na Ježíšovu radu zabral mnoho. Později Petrovi Pán řekl, že bude pastýřem, nikoli rybářem lidí!⁴ (Janovo evangelium 21:15-19)

A hodně podobně i my. Když nevíme co a jak, začneme se starat o sebe, o svůj čas a o své tělo a o své pocity. Začneme vypočítávat Pánu Bohu před očima na co všechno nejsme a co po nás nikdo - ani on - nemůže chtít. Pečujeme o to, co nás kde bolí, jakou náladu máme. Já to neříkám jako soud, já to znám na sobě. Říkám to s pochopením, ale chtěl bych to přesně nazvat: Je to péče, která nemá dno!

² Noe buď byl ale spíše říkají rabíni, že se **stal** rolníkem. Že za tím bylo jeho rozhodnutí. Což je vidět i na výběru plodiny. Začal vínem, kterým by se asi mělo končit... Viz Rashi: [And Noah] began: Heb. לַיְצִי. [This can be understood as] "he made himself profane," for he should have first engaged in planting something different. He should not have planted a vineyard, from which wine is produced, but other trees.

³ Viz: Rút 1:3 Ne *manžel*, ale **pán** Noemi. Tak se Noe stal **pánem** země, **ředitelem** půdy. Viz Rashi: a master of the soil: אֲדֹנָי הָאָרֶץ, the master of the earth, like (Ruth 1:3): "Naomi's husband (אֲדֹנָי)." Rashi explains that Elimelech was called אֲדֹנָי because of his mastery over her.

⁴ Konverze z „rybáře lidí“ na „pastýře“ je velice zajímavé téma, ale to až jindy!

Rabíni říkají, že Noe od začátku myslel jen sám na sebe.⁵ Nestaral se o ty davy lidí venku. nemodlil se za jejich záchranu, jako se modlil Abrahám a ještě později Mojžíš. Nebojoval s Bohem, nechtělo se mu. Staral se o sebe! A proto nemohlo Noemovo jednání vypadat jinak. Stal se zemědělcem a ze všech možných plodin - začal vinnou révou.

Kde vzal Noe sazenice vinné révy? No, to je stejná otázka, jako kdybych se ptal, kde vzal Noe navíc zvířata k oběti (8:20), když vešli do archy po páru. Můžete se ptát, jak se tam ten zvěřinec vešel a jak se rok a deset dní živil? Nevím, prostě nevím.⁶ To je zbožná odpověď na věroučné úskoky, které používáme, když se Boží nároky blíží nebezpečně k našemu životu. Vymyslíme honem nějakou věroučnou specialitu a nebetyčně hloupou, ale zbožnou otázku. Není na to odpověď. Všechno bylo zázrakem a téměř se to dá rovnat novému stvoření. Jako Země povstala slovem, tak i nová existence přišla Božím slovem. Prostě měl jít život dál a Noe měl být mužem víry a slova.

Nebo podobně nedůležitá otázka: Kde vzal Noe stan? Nemuselo jít o plátěný příbytek, ale prostě o příbytek. **Jeho stan**, jeho příbytek. Rabíni připomínají, že nám text nedává směr ke kladení otázek bez odpovědí, nevysvětluje nám zbytečné věci, ale naznačuje směr ke zvěsti a napovídá cestu ke porozumění v detailní povaze slov. A jaká nápověda je tady?

V textu je tvar slova, který známe z proroctví Ezechielova⁷ připomínající svévoli severního Izraele. Je to výklad směrem nazpět, ale Bible bývá takto provázána, že se některé věci vrací. A právě severní Izrael, Ezechielovými slovy *dcera Ohola*, což se překládá **její stan**, měl velmi podobnou anamnézu, jako Noe v našem příběhu. Podle proroka Ámose (6:1-6) je to takto: „**Běda bezstarostným na Sijónu, sebejistým na samařské hoře, vznešeným nejlepšího z národů, ke kterým přichází dům izraelský! ... Leží na postelích ze slonoviny, povalují se na svých pohovkách, jedí jehňata ze stáda a telata z chléva. Improvizují na harfu, jako David si vymýšlejí na hudební nástroje. Pijí víno z obětních misek, mažou se nejlepším olejem, ale nad Josefovou zkázkou nejsou zarmouceni.**” Noe začal chápat svůj život, jako **svůj život**. V manželství, v církvi, ve společnosti naší vsi a našeho města či Evropy je možné vejít do **svého stanu** a začít žít jen pro sebe.

Noe přebral. Prostě se opil. Kdo by mu to vytýkal?! Byl ve **svém stanu**, byl v soukromí. Budeme moralisty? To určitě ne. Nicméně je třeba věci nazývat správnými jmény. Noe vůbec nemusel jen tak náhodně přebrat. Noe mohl přebrat zcela záměrně a jeho odhalení nemuselo být jen tak nevinným činem neopatrnosti. Mohlo být zcela úmyslné jako projev modloslužby! Byť soukromé modloslužby.

Prostřední syn Chám svého otce viděl, byl u toho a mohlo by se stát, že v celém tom pohanském kolotoči měl svůj podíl. Ale namísto toho, aby rodičovskou slabost přikryl, běžel to vyprávět dalším.⁸ Hned na začátku textu se nám připomíná, že Chám je otec

⁵ Viz: Jonathan Sacks, O svobodě a náboženství 2005, nakladatelství p3k, str. 22n

⁶ Asi by se některé věci neměly ani z knih Písma vykládat, protože nejsou na vykládání, ale měl by se vykládat **význam** toho, co se v Písmu píše. Obsah toho, co nám Pán Bůh chce sdělit, kam nás vede tím, co je v knihách psáno.

⁷ Viz: Ezechielovo proroctví 34:4, kde se podobně píše o-h-l-h (Ohola jméno pro Samaří, překládané jako **její stan**) a Oholíbu (jméno pro Jeruzalém, překládané jako *můj stan je v ní*) Tedy Noemův stan byl **jeho stan** ! Rashi: (his tent: it is written הַלְלָהּ [and not the usual לְלָהּ - o-h-l-]. This alludes to the Ten Tribes, who were referred to by the name of Samaria, which was called Oholah [הַלְלָהּ])

⁸ Někteří židovští vykladači říkají - a ať je to, prosím, zcela na okraji poznámek - že svého otce vykastroval (nepíše se o dalších dětech) a nebo provedl sodomii...

Kénaana, tady podruhé (9:18 a 22). Židovské moudro učí, že „je lépe spadnout do hořící pece, než veřejně zostudit jiného člověka.“ A Kénaan tedy padá do hořící pece Chámovu trestu. Mluví se jen o Chámovu synovi a to v souvislostech prokletí (9:25-27 - celkem pětkrát namísto Cháma jméno Kénaanovo).

Tento text předjímá budoucnost, už zde se říká, jaká bude Kénaanská správa země zaslíbené a proč jsou v zemi zaslíbené právě potomci Kénaana nahrazeni potomky Šémovými. Budoucnost se předjímá i tím, že se píše, že Šém s Jefetem vzali plášť a přistoupivše pozpátku, tatínka přikryli. Přikryli vlastně i Cháma a jeho nemoudrost. Ovšem dodejme, že původní text v originále říká přesně, že plášť vzal Šém⁹ a Jefet se k němu přidal. Tedy Šém přistoupil a přikryl otce spolu Jefetem.

Přikryli mrtvé skutky, přikryli tátovu smrt ve hříchu.¹⁰ Podobně Hebrejové, potomci Šémovi, dodnes pohřbívají své mrtvé bez toho, aby je spatřili. Po úmrtí je tělo přikryto, pod přikrytím umyto, oblečeno a zvláště tvář je přikryta. Nikdo z pohřebního bratrstva a ani z příbuzných nic nevidí. V rakvi z hrubých prken se tělo přikrývá talitem, kterému se ustříhne jeden roh i se střapci (cicit). O Noemovi se už nic podstatného nedozvíme, jen to, že procitl po víně, prokrel Cháma a žil ještě třístapadesát let. Ani slovo o Noemově ženě, dalších potomcích, nic o radosti stáří. Prostě nic. Tak dlouhá doba nicoty!

Přikryli jej. Ctili jej, ale neuctívali jej. Víme o prázdnotě, která byla i jejich prázdnotou. Víme z dalších dějin, že sami měli problémy se životem. Dějiny zmatení země jsou i jejich dějinami... Proč by tedy soudili druhé!?

Dnes se hrabou lidé v minulosti dalších s pocitem, že co nevíme, nesmíme říct a co víme a vidíme, musí vidět všichni. Je třeba to omakat a popsat. Ztrácí se citlivost k detailu a úcta k lidskému bytí.¹¹ To je něco, co se musíme v moderním světě pokrytém sociálními médii nově učit. A je třeba se to učit i v církvi. Šém s Jefetem přesně vyhodnotili skutečnost, zařídili se. A mlčeli.

Velkou práci pro nás dělá společnost Post Bellum, která zaznamenává příběhy dvacátého století. Zaznamenává, ale nehodnotí příběhy lidí, kteří pracovali v odboji a třeba se později stali agenty. Nepovyšuje se, má cit. A to potřebujeme i v církvi: Poznat léta nesvobody, pochopit souvislosti našich vazeb na režim a zároveň nesoudit, protože to dělá sám Pán Bůh odborně a přesně. Potřebujeme přijmout i svoje nehodné rodiče s podivným životem. Vztít na vědomí fakta a poučit se z nich. Promodlit je. Hovořit o nich se svými nejbližšími, s pastýřem. Popsat to, co nám nedali a nehodnotit povrchně. A pak mlčet. Vyjít od toho, poučit se a dávat dál svým potomkům a okolí i to, co jsme sami nedostali. Co nedali rodiče, dává Hospodin. Od Něho máme vše.

⁹ Vykladači (Rashi) vidí pod pojmem *plášť* hebrejský *talit*, modlitební plášť s třásněmi

¹⁰ Viz Ezechielovo proroctví 39:8nn (a také Zjevení Janovo 20!) **Pohřbívat zlo** je velice užitečná služba. Izrael se svým mýtickým nepřátem Gógovi a Magógovi stane jednou hrobařem. Pán Bůh dokoná svůj boj (Viz Ezechielovo proroctví 38) a pak nastane čas úklidu. Ale stává se to i nyní, nemusíme čekat na apokalyptický čas. Padne-li zlo, přijde-li příležitost pádu zla, je dobře jej **velice pečlivě pohřbit!**

¹¹ <http://dialog.ihned.cz/komentare/c1-62551720-a-jeste-se-mrknete-na-tu-knizku-cetl-ji-muz-ve-chvili-kdy-mu-kus-kridla-utrhl-hlavu> (Miloš Čermák: „V určité míře se tenhle druh žurnalistiky „přes lidský příběh“ samozřejmě dělal vždy, ale dostatek banalit ze sociálních médií z toho udělal cynickou zpravodajskou pornografii. Máme teď možná jednu z posledních příležitostí zachránit tradiční média.“)

Neříkat: „Nic se nestalo! To se nestalo...“ a dělat z nejbližších anděly a mít pochopení, které omluví naprosto všechno. „Držet klan, ctít krev!“ to by byl omyl.

Přikrývání je služba zpovědi, kterou to vše dostává správné jméno a o některých věcech se dále nemluví. Jsou přikryty Kristovou krví. Jsou věci neomluvitelné a přesto je třeba jejich pachatele ctít a respektovat jako stvoření Boží, které přijde před soud Boží.¹²

Souhrnem:

1. Kdože to vlastně jsem? Co po mně Pán Bůh chce? Když neměl Noe jasno, já bych ho chtěl mít! Nemá smysl utíkat od Božích povolání, byť vypadají velice podivně. Pán Bůh nás k něčemu povolal a má dost sil na to, aby nás u toho udržel a rozvinul svoje povolání. A my, abychom se v něm mohli vzdělávat. To je velká a silná **zvěst**, kterou si můžeme nést domů.

2. Ani ve svém stanu si nemohu dělat, co chci. Ani soukromou modloslužbičku. Nejen, že to může někdo vynést, ale také to nijak nezruší nudu a prázdnotu, které utíkáme.

Byť to vypadalo, že se nic neděje a můžeme **si** dělat, co chceme a co nás baví, má Pán nová poslání. Tak, jako pro učedníky. To je zase **varování**, které si můžeme nést domů.

3. Je rozdíl mezi uctíváním (které patří jen Bohu) a ctí, která patří každému stvoření. Jak hodnotíme minulost? Stále se v ní rýpeme a vytahujeme ji na veřejnost? Nebo ji přikrýváme pokornou úctou? To je zase **naučení**, které si můžeme nést domů.

4. Hledáme dobro? Pohřbíváme zlo? Nepokračujeme v chybách svých otců v pomateném uctívání jejich památky? Neopakujeme ustrašeně chyby namísto budoucnosti podle Božích plánů, povolání a obdarování? To je **otázka**, kterou si můžeme nést domů.

Svatý, svatý, svatý Hospodin zástupů, plná jest všecka země slávy jeho. Izaiáš 6,3 K

KK 15 Pojdte věrní, pějte chorál...

KK 233 Prosíme za Ducha tvého, Bože nám zaslíbeného...

KK 280 Pod ochranou Nejvyššího, rozvesel se duše má...

KK 536 Ó požehnej nám, Pane, požehnej z výsosti...

Nechť se před vámi otevírá stále volná cesta.

Nechť máte vítr stále v zádech.

Nechť vám do tváří stále svítí teplé sluce.

Nechť vaše pole stále jemně zkrápí déšť.

A dokud se znovu nesetkáme, nechť vás Bůh ochraňuje ve své dlani.

Amen.

¹² V našich médiích se velice často objevují záběry souzených ještě před odsouzením a také po odsouzení. Stávají se pachatelů nedobrovolné mediální hvězdy. To je zlé. Na druhou stranu, zpověď se zdá bezmocná a zranitelná. Zlo po zpovědi také musí skončit! Opakovaný čin proti právu a lidskosti nepodléhá zpovědi, ale musí se oznámit.

